

Halk Sağlığı Uzmanları Derneği (HASUDER)

**YENİ KORONAVİRÜS (COVID-19)
HAFTALIK HABER POSTASI
15.06.2020**

İçindekiler

Haftanın HASUDER Önerisi	2
Dünyadan Haberler	2
DSÖ Durum Raporlarında Öne Çıkanlar (8-14 Haziran 2020) WHO Situation Reports 140-146	2
ABD Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezleri (Centers for Disease Control and Prevention, CDC)	3
Avrupa Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezi (European Center for Disease Control and Prevention, ECDC)	4
Amerikan Gıda ve İlaç Dairesi (U.S. Food and Drug Administration, FDA)	4
Türkiye'den Haberler	4
Kamu Kurumları	7
T.C. Cumhurbaşkanlığı	7
T.C. Sağlık Bakanlığı	8
T.C. İçişleri Bakanlığı	9
T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	9
T.C. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı	10
T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	10
T.C. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB)	11
T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı	11
T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	11
Meslek Örgütleri ve Dernekler	11
İstanbul Tabip Odası (İTO)	11
Ankara Tabip Odası (ATO)	11
İzmir Tabip Odası	11
Türk Toraks Derneği (TTD)	12
Türk Klinik Mikrobiyoloji ve Enfeksiyon Hastalıkları Derneği (KLİMİK)	12
Türkiye Psikiyatri Derneği (TPD)	12
Türk Eczacıları Birliği (TEB)	12
KONDA Araştırma ve Danışmanlık	12
HASUDER'den Haberler	13
Okuma Önerisi	13

HALK SAĞLIĞI UZMANLARI DERNEĞİ (HASUDER) YENİ KORONAVİRÜS (COVID-19) HABER POSTASI (15.06.2020)

Kesin Olgu*: Türkiye (178.239) Dünya (7.690.708) **Ölüm*:** Türkiye (4.807) Dünya (427.630)

*14 Haziran 2020 itibarıyla açıklanan verilerdir.

Haftanın HASUDER Önerisi

Hükümet halkın sağlığından sorumludur (DSÖ Anayasası)

Pandemik bir halk sağlığı tehdidinin -Yeni Koronavirüs hastalığı salgınının- bertaraf edilmesi bir kamusal yükümlülüktür. Salgın yönetimini epidemiyolojik kanıtların / bilimsel bilgilerin rehberliğinde ve hak temelli yaklaşımla, toplumu bilgilendirerek ve temsilcilerini karar alma mekanizmalarına katarak yürütmek kamusal sorumluluktur. Salgının mevcut haliyle sürmesi önemli bir halk sağlığı sorunudur.

Dünyadan Haberler

DSÖ Durum Raporlarında Öne Çıkanlar (8-14 Haziran 2020) [WHO Situation Reports 140-146](#)

- COVID-19 ile ilgili ölümlerin tıbbi sertifikasyonu ve sınıflandırılmasını tanımlayan yeni bir [teknik bilgi notu, Tıbbi sertifika olan ICD mortalite kodlaması ve COVID-19 ile ilişkili mortalite raporu](#) yayımlandı (07.06.2020).
- Olumlu işaretler gören ülkeler için, DSÖ Genel Direktörü 8 Haziran'daki basın açıklamasında "şu anki en büyük tehdit gönül rahatlığı" uyarısında bulundu.
- [DSÖ Amerika Bölge Ofisi](#), "[yerliler, Afrika kökenliler ve diğer etnik gruplar arasında COVID-19 bulaşmasını azaltmak için alınacak önlemlerle ilgili öneriler](#)" içeren bir rehber yayımladı (08.06.2020).
- DSÖ, [pandemi sırasında ebeveynlik üzerine 14 yeni topluluk ve risk katılım posterleri](#) yayımladı. Bu posterlerin ele aldığı konulardan bazıları şunlardır: [oyun yoluyla öğrenme](#), [sakin olma ve stresi yönetme](#), [çocukları çevrimiçi güvende tutma](#), [finansal stres zamanlarında aile bütçelemesi](#) ve [COVID-19 hakkında konuşma](#).
- Pan Amerikan Sağlık Örgütü (PAHO) Direktörü Dr. Carissa F. Etienne "Güney Amerika'da, pandemiye yaptığımız müdahale kışın gelişinden etkilenecek, kasırga sezonu ise Kuzey ve Orta Amerika ile özellikle Karayipler'deki çabalarımızı zorlaştıracaktır." açıklamasında bulundu. Bölge, kış ve kasırgaların COVID-19 müdahalesi üzerindeki etkileriyle mücadele etmeye hazırlanmalıdır (09.06.2020). [Burada](#)
- DSÖ Doğu Akdeniz Bölge Direktörü Dr. Ahmed Al-Mandhari, bölgedeki vakaların son üç hafta içinde arttığı ve birçok ülkenin kısıtlamaları hafifletmesi nedeniyle riskli vakaların artmaya devam edeceği konusunda uyarıda bulundu (10.06.2020). [Burada](#)

- Somali, şüpheli COVID-19 vakalarının erken tespitini kolaylaştırmak için ülke genelinde Erken Uyarı ve Müdahale Ağını (EWARN) genişletmektedir. [Burada](#)
- “[COVID-19 Sürecinde Maskelerin Kullanımı Hakkında Geçici Rehber](#)” güncellendi (05.06.2020). Güncellenen bilgiler için [tıklayınız](#)
- DSÖ, COVID-19'da [akciğer görüntülemenin kullanımı](#) hakkında hızlı bir tavsiye rehberi yayımladı (11.06.2020).
- Özel sektör, COVID-19'un yerel, ulusal ve küresel hazırlık ve müdahale faaliyetlerinde kritik bir rol oynamaktadır. DSÖ, özel sektöre; paydaşları ve işletmeleri korumak, gerekli malzemeleri temin etmek ve finansal destek sağlamak gibi konularla ilgili [COVID-19'la mücadelede 'Sorular'](#)ı yayımladı (11.06.2020).
- 13 Haziran 10:00 (CEST) itibarıyla, Çinli yetkililer DSÖ'ye 6'sı Pekin'de olmak üzere 12 yeni teyit edilmiş vaka bildirdiler.
- Mevcut COVID-19 salgını sırasında kan bağıışı çok önemlidir. DSÖ Kuzey ve Güney Amerika Bölge Direktörü Dr. Carissa F. Etienne, “En güvenli kan, sizin ve benim gibi insanlardan gönüllü olarak yapılan karşılıksız bağışlarla gelir. Bağış, COVID-19 salgını sürecinde dünyanın her zamankinden daha fazla ihtiyaç duyduğu bir dayanışma ve fedakarlık eylemidir” dedi (12.06.2020). [Burada](#)
- Nijerya'da COVID-19'u atlatan bir kişi, bir Stres Danışmanı ve bir DSÖ Ruh Sağlığı memuru, deneyimlerini, COVID-19 ile ilişkili ilişkili damgalamayı, engelleme yaklaşımları ile paylaştılar (12.06.2020). [Kaynak](#)
- Pekin'de, bir toptan satış marketiyle ilgili olan COVID-19 küme araştırması devam etmektedir. 14 Haziran 16:00 (CEST + 6) itibarıyla, Çinli yetkililer 11 Haziran'dan bu yana Liaoning Eyaletindeki 2 bağlantılı vaka dahil toplam 77 vaka bildirdi. Ayrıntılı bilgi [Burada](#) ('Surveillance' başlığında), 13 Haziran basın açıklaması [Burada](#)
- 15 Haziran Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından Dünya Yaşlı İstismarı Farkındalık Günü olarak belirlenmiştir. COVID-19 salgını sırasında yaşlılara yönelik istismarın önemli ölçüde arttığına inanılmaktadır. Bu, karar vericilerin yaşlıların korunması için evrensel olarak uygulanabilir normatif standartlar geliştirmeleri için yapılan [Dünya Yaşlı İstismarı Farkındalık Günü](#)'nün çağrısını mecburi bir durum haline getirmektedir. [Kaynak](#)

ABD Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezleri (Centers for Disease Control and Prevention, CDC)

- [ABD'de Gemi Mürettebat Üyelerinin Karaya Çıkışları](#) ile ilgili talimatlar yayımlandı (11.06.2020).
- [Kuzey Amerika Doğal Yaşamında SARS-CoV-2 Testi için Ara Rehber](#) yayımlandı (11.06.2020).
- [Evcil ve Diğer Hayvanlar İçin](#) kaynaklar, öneriler ve bilgiler yayımlandı (11.06.2020).
- [Laboratuvarlar İçin Bilgiler](#) (COVID Hakkında) paylaşıldı (10.06.2020).
- ABD'de [COVID ilişkili Son Grafikler](#) yayımlandı (10.06.2020).
- ABD'de [Finansal Kaynaklar ve CDC'nin Kaynakları](#) paylaşıldı (10.06.2020).
- [Temaslı Takibi Anahtar Kavramlar, Rehberler ve Kaynaklar](#) yayımlandı (10.06.2020).
- [COVID-19 Tahminleri: Yeni Yatışlar](#) yayımlandı (10.06.2020).
- [COVID-19 Salgını Sırasında Temel Sağlık Hizmetlerine Erişimi Genişletmek İçin Telemuayene Kullanımı](#) hakkında öneriler yayımlandı (10.06.2020).
- [Plana Göre Yerleştirme Süreçleri: COVID-19 Değerlendirmesi](#) paylaşıldı (09.06.2020).
- [Plana Göre Yerleştirme Sonrası Süreçler: COVID-19 Değerlendirmesi](#) paylaşıldı (09.06.2020).
- [Park ve Yaşam Alanları Ziyaretleri](#): Kendinizi ve Başkalarını COVID-19'dan Koruyun; yapılması ve dikkat edilmesi gereken konular paylaşıldı (09.06.2020).
- [ABD Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezlerine Yönelik Halk Sağlığı Hastalık Salgınlarına Hızlı Müdahale Ekiplerinin Kurulması ve Yönetimi için Rehber](#): COVID-19 Hastalık Desteği yayımlandı (09.06.2020).
- [COVID-19 ilişkili Hızlı Cevap Timleri \(HCT\) Bileşenleri](#) yayımlandı (09.06.2020).
- [Genel Temaslı Takibi ve Vaka Araştırma Eğitim Modülleri](#) paylaşıldı (09.06.2020).
- [Konuşlandırma Öncesi Süreçler: COVID-19 ile İlgili Hususlar](#) paylaşıldı (09.06.2020).
- [Gençlik ve Yaz Kampları İçin Öneriler](#) paylaşıldı (09.06.2020).
- [Gebeyseniz, Emziriyorsanız veya Küçük Çocuklara Bakıyorsanız Dikkat Etmeniz Gereken Konular](#) paylaşıldı (09.06.2020).

- [COVID-19 Bağlamında Anne Sütü ve Emzirme Hakkında Ara Rehber](#) yayımlandı(09.06.2020).
- [Çevre Sağlığı Uygulayıcıları](#): CDC ve diğer güvenilir kaynaklardan çevre sağlığı uygulayıcıları için bilgiler sağlayan web sayfası paylaşıldı (08.06.2020).
- Yetki alanlarının planı ve onların temaslı takibi çabalarını işlevsel hale getiren [kaynaklar](#) paylaşıldı.
- [COVID-19 Vakasının İncelenmesi](#): COVID-19 tanısı konan bir hasta hakkında kapsamlı bilgi, vaka araştırması ve temaslı takibinin temel bileşenleri paylaşıldı (08.06.2020).

Avrupa Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezi (European Center for Disease Control and Prevention, ECDC)

- ECDC tarafından, “[COVID-19 Sürecinde Solunum Cihazlarının Dekontaminasyonu ve Yeniden Kullanımı için Seçenekler](#)” adlı teknik rapor yayımlandı (08.06.2020).
- ECDC Horizon 2020 kapsamında finanse edilmesi planlanan Tüm-Avrupa COVID-19 kohortları projeleri ile ilgili işbirliği çağrısında bulundu (09.06.2020). [Kaynak](#)
- ECDC tarafından, “[Genel Pratisyenlik Uygulamaları, Diş Klinikleri ve Eczaneler Dahil Olmak Üzere Birinci Basamakta COVID-19 Enfeksiyonunun Önlenmesi ve Kontrolü](#)” adlı teknik rapor yayımlandı (09.06.2020).
- ECDC tarafından, “[COVID-19’da Temas İzlemini Destekleyen Mobil Uygulamalar - AB/AEA Üye Devletleri için Rehber](#)” adlı teknik rapor yayımlandı (10.06.2020).
- ECDC tarafından, “[Hızlı Risk Değerlendirmesi: AB/AEB ve İngiltere’de Koronavirüs Hastalığı 2019 \(COVID-2019\) - 9. Güncelleme](#)” paylaşıldı (11.06.2020).
- ECDC tarafından, süregelen halk sağlığı tehditleri hakkında haftalık bir bülten olan “[Bulaşıcı Hastalık Tehditleri Raporu, 7-13 Haziran 2020, 24. Hafta](#)” yayımlandı. Raporda COVID-19’un yanı sıra diğer bulaşıcı hastalıklar ile ilgili güncellemeler yer aldı (12.06.2020).
- ECDC tarafından “[AB/AEA ve İngiltere’de COVID-19 Sürecinde Yolcu Konum Verileri, Giriş ve Çıkış İzlemleri ve Sağlık Bildirimleri ile İlgili Hususlar](#)” adlı teknik rapor yayımlandı (12.06.2020).

Amerikan Gıda ve İlaç Dairesi (U.S. Food and Drug Administration, FDA)

- FDA, “[COVID-19 Halk Sağlığı Acil Durumunda İlaç Örneklerinin Dağıtımını İçin Reçeteli İlaç Pazarlaması Yasası Gereksinimleri Hakkında Geçici Plan](#)” başlıklı bir rehber yayımladı.
- FDA, halka açık bilgilere katkı için iki yeni web sayfası yayımladı:
 - [COVID-19’a Yanıt Verme İnovasyonu](#), FDA’nın COVID-19’a mümkün olduğunca hızlı ve güvenli bir şekilde yanıt vermesine yönelik yenilikçi yaklaşımlarına genel bir bakış sağlamaktadır,
 - [Eğitim Kaynakları](#), FDA’nın çalışmalarını açıklamaya yardımcı olan FDA üretimi COVID-19 ile ilgili kaynaklara bağlantılar sağlamaktadır.
- FDA yeni nesil sekans teknolojisini kullanan ilk COVID-19 tanı testi için Illumina Incorporation’a acil kullanım izni (EUA) verdi. FDA, sağlık uzmanları tarafından COVID-19’dan şüphelenilen kişilerden toplanan solunum örneklerinden SARS-CoV-2 RNA’nın kalitatif tespiti için Illumina COVIDSeq Testine izin verdi (10.06.2020). [Kaynak](#)

Türkiye'den Haberler

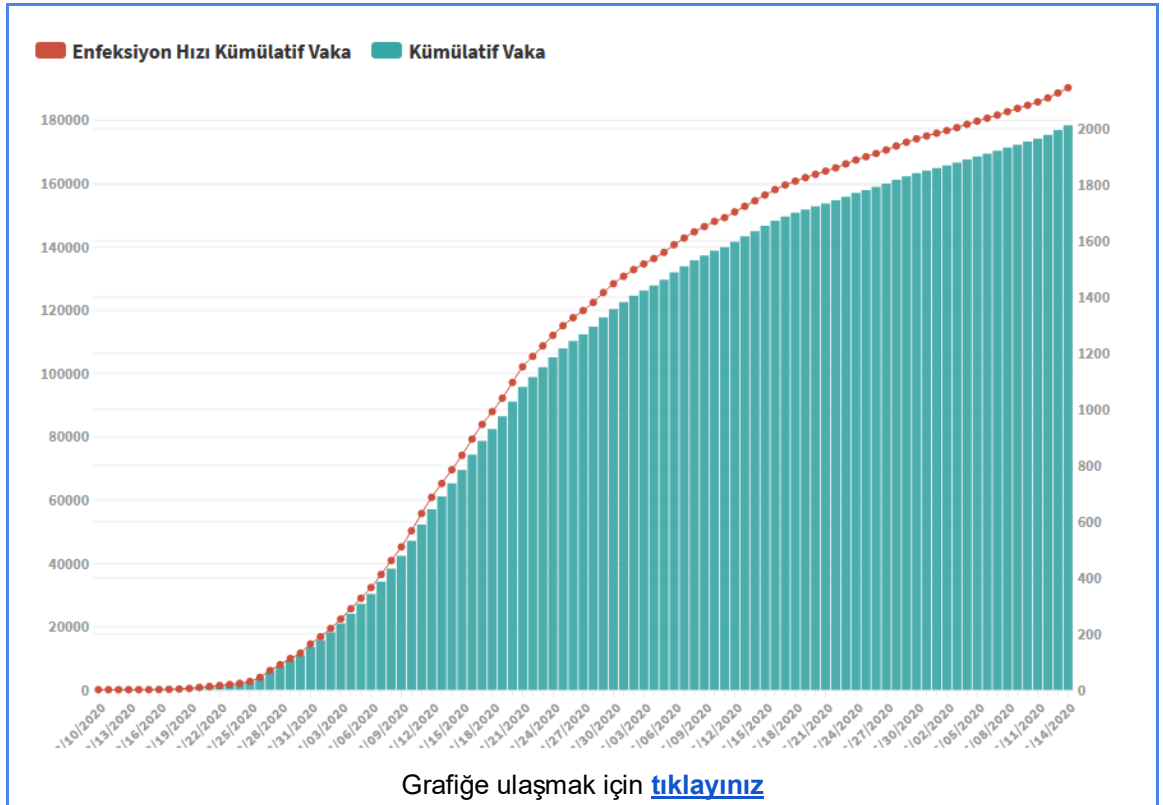
Tablo 1. Günlük Test Sayısı, Vaka ve Ölüm Sayıları ile İlgili Veriler

Tarih	Test Sayısı	Pozitiflik Oranı (%)	Yeni Vaka	Kümülatif Vaka	Ölüm	Kümülatif Ölüm	Vaka-Fatalite Oranı (%)
08.06.2020	39.361	2,51	989	171.121	19	4.711	2,75
09.06.2020	37.225	2,67	993	172.114	18	4.729	2,75
10.06.2020	36.521	2,52	922	173.036	17	4.746	2,74
11.06.2020	49.190	2,01	987	174.023	17	4.763	2,74
12.06.2020	41.013	2,91	1.195	175.218	15	4.778	2,73
13.06.2020	45.092	3,24	1.459	176.677	14	4.792	2,71
14.06.2020	45.176	3,46	1.562	178.239	15	4.807	2,70

Pozitiflik Oranı (%) = (Günlük Yeni Vaka Sayısı / Günlük Test Sayısı) x 100

Vaka-Fatalite Oranı (%) = (Kümülatif Ölüm Sayısı / Kümülatif Vaka Sayısı) x 100 [Kaynak](#)

Grafik 1. Kümülatif Vaka Sayısı ve Enfeksiyon Hızı

Grafiğe ulaşmak için [tıklayınız](#)

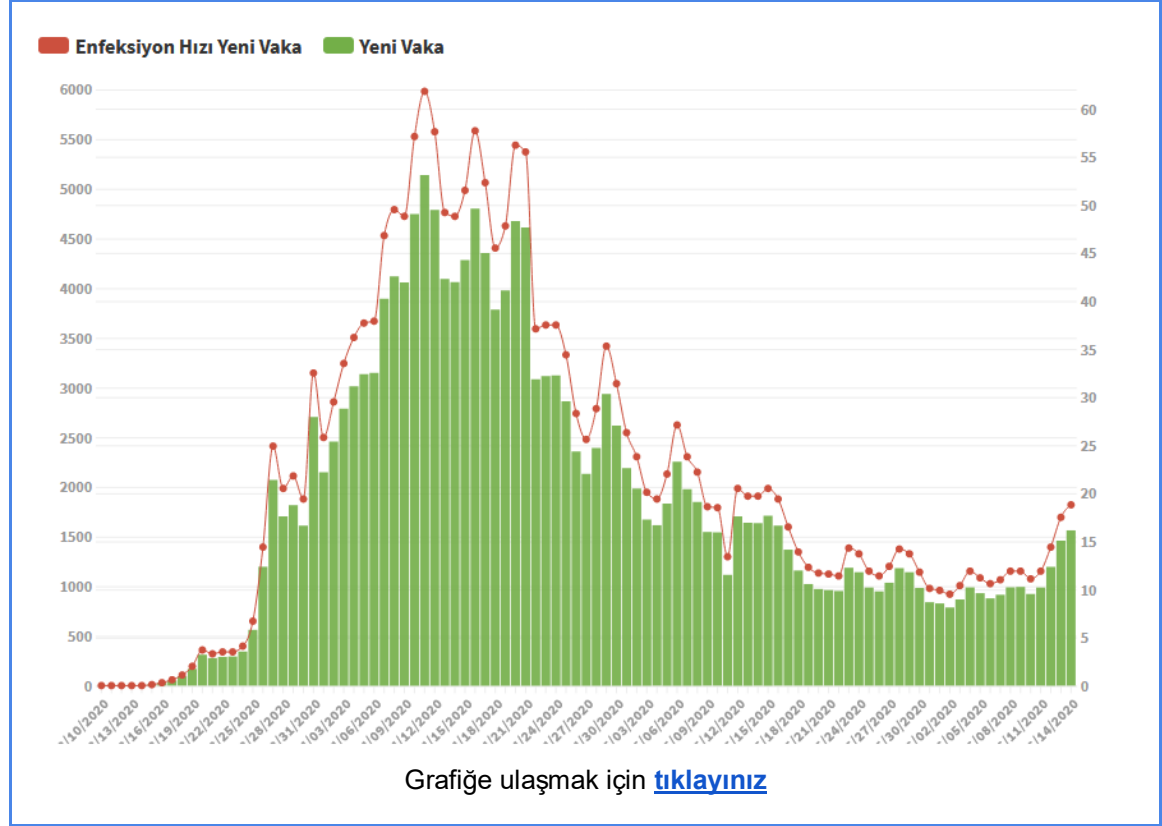
HASUDER tarafından hazırlanmıştır (14.06.2020)

Kümülatif Vaka Enfeksiyon Hızı = Kümülatif Vaka Sayısı / TÜİK Türkiye Nüfusu x 1.000.000

***Bu grafik Sağlık Bakanlığının duyurduğu günlük verilere göre hazırlanmaktadır. Vaka sayıları toplumdaki tüm vakaları değil test yapıp sonucu pozitif çıkan kişileri göstermektedir. Ayrıca hesaplanan hızlarda kullanılan payda TÜİK 2020 ADNKS toplam Türkiye nüfusedir. Hastalığı geçirip immünite oluşturan gruptaki kişi sayısı**

görece çok az olduğu için paydadan çıkarılmamış; ihmal edilmiştir. Değerlendirmelerin bu kısıtlılıklar dikkate alınarak yapılması önerilmektedir.

Grafik 2. Yeni Vaka Sayısı ve Enfeksiyon Hızı

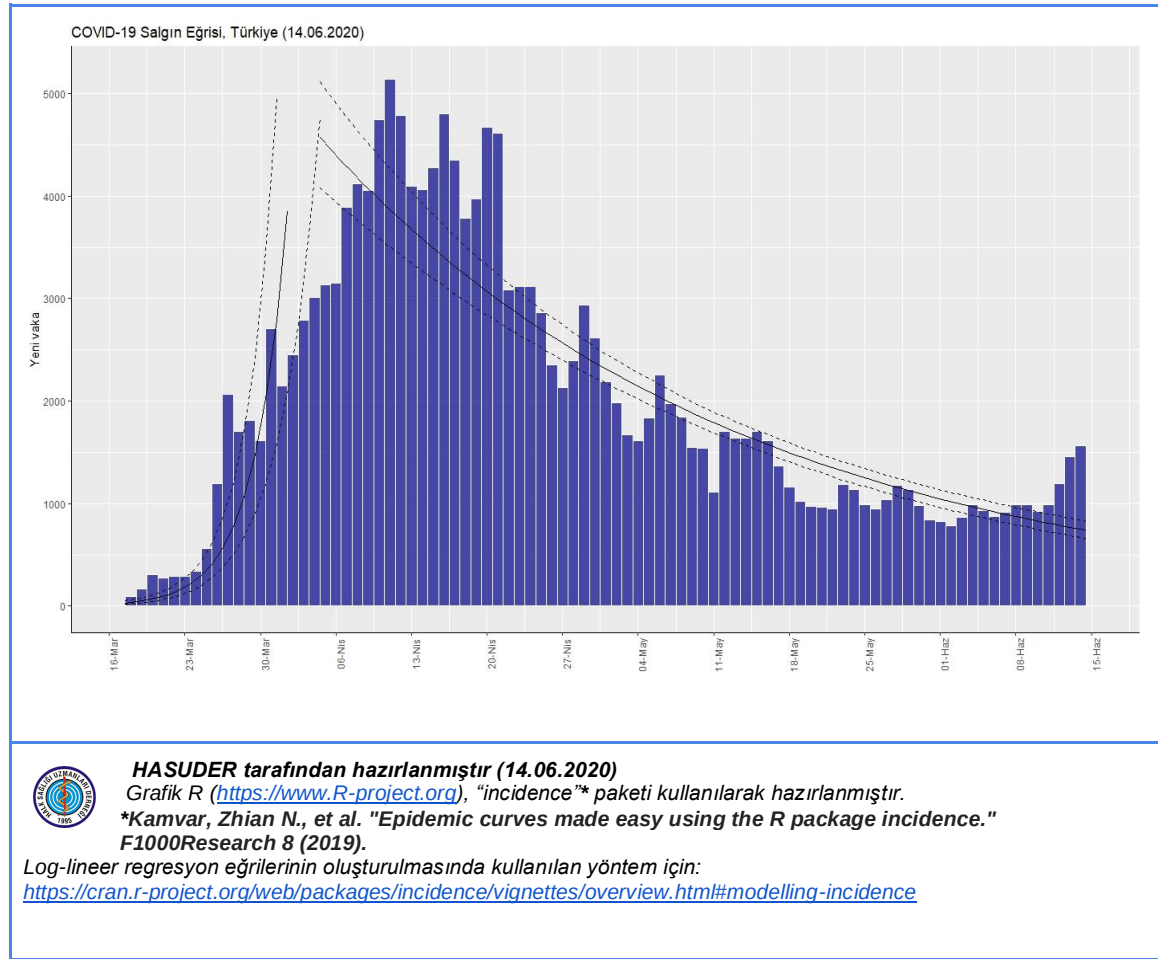

HASUDER tarafından hazırlanmıştır (14.06.2020)

Yeni Vaka Enfeksiyon Hızı = Günlük Yeni Vaka Sayısı / TÜİK Türkiye Nüfusu x 1.000.000

***Bu grafik Sağlık Bakanlığının duyurduğu günlük verilere göre hazırlanmaktadır. Vaka sayıları toplumdaki tüm vakaları değil test yapıp sonucu pozitif çıkan kişileri göstermektedir. Ayrıca hesaplanan hızlarda kullanılan payda TÜİK 2020 ADNKS toplam Türkiye nüfusedir. Hastalığı geçirip immünite oluşturan gruptaki kişi sayısı görece çok az olduğu için paydadan çıkarılmamış; ihmal edilmiştir. Değerlendirmelerin bu kısıtlılıklar dikkate alınarak yapılması önerilmektedir.**

Grafik 3. Yeni Vaka Salgın Eğrisi

Kamu Kurumları

T.C. Cumhurbaşkanlığı

- Cumhurbaşkanı Erdoğan, Cumhurbaşkanlığı Külliyesinde gerçekleştirilen Cumhurbaşkanlığı Kabine Toplantısı'nın ardından yaptığı açıklamada (09.06.2020);
 - Lokanta, kafe, kıraathane gibi işletmelerin kapanış saatinin 22:00'den 24:00'e uzatıldığını,
 - Sinema, tiyatro, gösteri merkezi gibi işletmelerin 1 Temmuz'dan itibaren belirlenen kurallara göre faaliyete geçebileceklerini,
 - 65 yaş üstü vatandaşların haftanın her günü 10:00 ila 20:00 saatleri arasında dışarı çıkabileceklerini,
 - 18 yaş altı ile ilgili kısıtlamanın ise küçüklerin ebeveynleri refakatinde olmaları şartıyla tümüyle kalktığını,
 - Millî parklar ve doğa parklarının; sağlık çalışanları, 18 yaş altı ve 65 yaş üstü için ücretsiz olacağını,
 - Nikâh salonlarının 15 Haziran'dan itibaren, düğün salonlarının ise 1 Temmuz'dan itibaren belirlenen kurallara uygun şekilde hizmet vermeye başlayabileceklerini,
 - Favipiravir isimli ilacı, TÜBİTAK çatısı altında çalışan bilim insanlarının üretmeyi başardığını, Sağlık Bakanlığının ruhsat sürecinin tamamlanmasının ardından ilacın kullanıma sunulacağını belirtti. [Kaynak](#)

T.C. Sağlık Bakanlığı

- Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü Aşı ile Önlenebilir Hastalıklar Dairesi Başkanlığı tarafından gönderilen **21001706-131.02** sayılı **“COVID-19 Vakaları ve Temaslılarında Ulusal Aşı Şemamızın ve Diğer Aşıların”** konulu 29.05.2020 tarihli yazıda;
 - COVID-19 vakası ve temaslı olan çocuk ve yetişkinlerin yaşlarına uygun aşılama takvimine göre aşılanmasının yazının ekinde belirtilen kurallara uygun olarak yürütülmesi gerektiği belirtildi.
 - Ekte;
 - Filyasyon taraması sırasında test sonucu pozitif olarak bulunan asemptomatik çocuk ve yetişkinlerin, herhangi bir semptom geliştirmedikleri takdirde pozitif bulundukları tarihten en erken 14 gün sonra (negatif test sonucu şartı aranmaksızın) aşılarının yaşlarına uygun aşılama takvimine göre uygulanacağı,
 - COVID-19 tanısı alan ve semptomu bulunan vakaların:
 - Hastane yatışı gerektirmeyen hafif vakaların, hidroksiklorokin kullanımından bağımsız olarak tüm semptomları düzeldikten üç gün sonra iyileşmiş olarak kabul edilmekte olduğu, iki kez test sonucu negatifliği ya da iyileşmeden sonraki 14. günden itibaren aşılarının yaşlarına uygun aşılama takvimine göre uygulanacağı,
 - Hastanede yatan diğer tüm vakaların, hastane taburculukları sonrasındaki 14. günden itibaren aşılarının yaşlarına uygun aşılama takvimine göre uygulanacağı,
 - COVID-19 vakası ile yakın temaslı olanların, 14 günlük izlem süresi sonrasında, herhangi bir semptom geliştirmedikleri takdirde aşılarının yaşlarına uygun aşılama takvimine göre uygulanacağı
 - Gebeliği döneminde COVID-19 tanısı alan anne bebeğine rutin hepatit-B aşısının uygulanacağı,
 - COVID-19 tedavisi sırasında plazma, taze tam kan, IVIG vb. kan ürünleri tedavileri uygulanmış ise bu kişilerin aşılanmaları için yazının ekinde verilen “Kan Ve Kan Ürünleri, IV İmmünglobulin Kullanımı İle Aşı Uygulamaları” önerilerine uygun olarak aşı uygulama zamanının planlanacağı,
 - COVID-19 vakası ile temaslı olan kişilerde, kızamık, suçiçeği, difteri, kuduz, tetanoz vb temas sonrası profilaksi uygulamasını gerektiren durumların gelişmesi halinde, ilgili hastalıkların morbidite ve mortalite riskinin yüksek olması ve toplum sağlığını tehdit edebilmeleri nedeniyle profilaksi uygulamalarına süre bırakılmaksızın (14 günlük izlem süresi gözetilmeksizin) önerildiği şekliyle rutin olarak devam edilmesi gerektiği belirtildi. (Evrakın elektronik imzalı suretine <http://e-belge.saglik.gov.tr> adresinden bb43b94b-83c1-4604-9667-d90d0b64473c kodu ile erişebilirsiniz.)
- Bakan Koca, Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) Avrupa Bölge Direktörü Dr. Hans Kluge ile video konferans yöntemi ile yaptığı görüşmede (10.06.2020);
 - Mart ayında her 100 vakadan 62'sinin hastaneye yatırıldığını, bugün ise bu rakamın 6,7'ye düştüğünü,
 - Nisan'da günlük yoğun bakıma yatan hasta sayısı 200'ler civarında iken bu günlerde 50 civarında seyrettiğini,
 - Nisan ayında günde 140'ın üzerinde hasta ventilatöre bağlanırken bu rakamın son günlerde 25 civarında olduğunu,
 - Yoğun bakımda kalma sürelerinin 15 günlerden 1-2 gün seviyesine kadar gerilemiş durumda olduğunu,
 - 150 bin kişinin test edileceği serolojik bağışıklık çalışmasının pilot uygulamasını 3 Haziran'da başlattıklarını, 8 Haziran itibarıyla ise tüm Türkiye'de uygulamaya başladıklarını belirtti. [Kaynak](#)

- Bakan Koca, video konferansla gerçekleşen Koronavirüs Bilim Kurulu Toplantısı'nın ardından yaptığı basın açıklamasında (10.06.2020);
 - 65 yaş üstü vatandaşların sokağa çıkma yasağı konmadan önce vakaların yüzde 15,7'sinin bu yaş grubundan olduğunu, sokağa çıkma yasağından sonra bu oranın yüzde 7,5'e düştüğünü,
 - Bu dönem içinde bu yaş grubunda hastalığa yakalanma oranının yaklaşık yüzde 50 oranında azaldığını,
 - Yurt dışından gelen bütün vatandaşları sağlık taramasından geçirmek istediklerini, gerektiğinde hastanede tedavisini planlıyor olacaklarını belirtti. [Kaynak](#)
- “[Salgın Yönetimi ve Çalışma Rehberi](#)” güncellendi (12.06.2020).

T.C. İçişleri Bakanlığı

- 21 Mart tarihinde ülke genelindeki valiliklere gönderilen asker uğurlaması ile ilgili genelgenin hala yürürlükte olduğu hatırlatıldı (10.06.2020). [Kaynak](#)
- 81 İl Valiliğine, “Nikah Merasimlerinde Uygulanacak Tedbirler” konulu genelge gönderildi (13.06.2020):
 - Nikâh salonlarının 15 Haziran 2020 tarihinden itibaren belirlenen kurallara uygun şekilde hizmet vermeye başlayabileceği yönünde karar alındığı belirtildi.
 - Nikâhların, mümkün olduğunca açık havada yapılacağı ve sürenin mümkün olduğu kadar kısa tutulacağı,
 - Nikâh merasimi yapılacak mekânların işletmecileri tarafından mesafe planı hazırlanacağı, tesisin misafir kapasitesinin mesafe planına göre belirleneceği,
 - Misafirlerin girişlerde mutlaka ateş ölçümlerinin yapılacağı,
 - Takı merasiminin, hediyelerin salonun uygun bir yerine konulacak sandık vb. bir toplama kutusuna konulması şeklinde yapılacağı,
 - Nikâh yapılacak mekânlarda temasa neden olabilecek dans/oyun vb. amaçla müzik yayını (canlı müzik dâhil) yapılmayacağı,
 - Genel tuvaletlerin giriş kapısının mümkünse otomatik kapı sistemi olarak düzenleneceği, düzenlenememesi halinde uygun şekilde paravan konularak giriş kapılarının açık tutulacağı,
 - Personelin giriş/çıkışlarında vücut ısı ölçümlerinin yapılacağı ve bu verilerin günlük olarak kayıt altına alınacağı ve asgari 14 gün süreyle saklanacağı.
 - Tüm personelin, çalışma esnasında çalışma alanının gerektirdiği tıbbi/bez maske, yüz koruyucu şeffaf siperlik vb. kişisel koruyucu ekipmanı kullanacağı belirtildi. Ayrıntılı bilgi için [tıklayınız](#)

T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

- Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından “[Koronavirüs Sürecinde Ebeveynler ve Çocuk Bakımından Sorumlu Kişiler için Rehber](#)” yayımlandı (08.06.2020). İçerikte aynı zamanda TRT Çocuk İçerikleri, Sanal Müze Gezintileri, Online Çocuk Tiyatroları, Koronavirüs Bilgilendirme İçerikleri yer almaktadır. [Kaynak](#)
- Bakanlık, çocuk bakım kuruluşlarında ve çocuklara yönelik aile odaklı hizmetlere ilişkin normalleşme çalışmalarının yapılmasını kararlaştırdı (11.06.2020):
 - 15 Haziran'dan itibaren Koruyucu Aile, Evlat Edinme ve SED başvurularına ilişkin sosyal inceleme süreçlerinin, iller arası koruyucu aile ve çocuk eşleştirmelerinin başlayacağı,
 - 1 Temmuz'dan itibaren Koruyucu Aile Eğitim Programlarının başlayacağı, çocukların sosyal, kültürel, sportif ve kamp etkinliklerine katılabileceği, çocukların yakınları tarafından ziyaret edilebileceği,
 - Çocukların ve personelin gün içindeki periyodik sağlık ve ateş kontrolünün ve diğer önlemlerin devam edeceği belirtildi. [Kaynak](#), [Video](#)
- Bakanlık ve Türkiye İnşaat Sanayicileri İşveren Sendikası (İNTES) işbirliğiyle daha önce yayımlanan 22 farklı faaliyet koluna yönelik hazırlanan [dokümanlar](#);
 - Şantiye Eğitim Programları,
 - Yapı İşyerlerinde Yeni Tip Koronavirüs Kontrol Listesi,
 - Maske Kullanım Rehberi,

- İnşaatlarda Kullanılan İş Elbiseleri ve Kişisel Koruyucu Donanımların Yeni tip Koronavirüs Riskine Karşı Temizlenmesi ve Muhafazası adlı dokümanlar eklendi. [Kaynak](#)
- Bakan Selçuk, huzurevleri ile engelli bakım kuruluşlarında normalleşme adımlarını başlatma kararı aldıklarını ifade etti (12.06.2020):
 - Acil bakım ihtiyacı olduğu tespit edilen vatandaşların, 15 Haziran'dan itibaren tüm resmi, özel ve belediyelere ait engelli ve yaşlı bakım kuruluşlarına, kuruluşlarda oluşturulan tek kişilik sosyal izolasyon odalarında en az 14 gün izolasyon sürecinin tamamlanması ve COVID-19 testinin yapılması koşuluyla yerleştirilebileceği,
 - Bu tarihten itibaren resmi bakım kuruluşlarında hizmet alan ve ailesinin yanına izinli gitmek isteyen engelli ve yaşlılara 1 aydan az olmamak koşuluyla izin verileceği ve dönüşte test ve 14 gün izolasyon uygulanacağı,
 - Kuruluşlarda hizmet alırken sağlık sorunları sebebiyle hastanede tedavi olan ve taburcu edilerek sosyal izolasyon kuruluşunda bakımı sağlanan engelli ve yaşlılardan 14 günlük süreyi tamamlayanların COVID-19 testlerinin yapılmasının ardından kuruluşa tekrar kabul edileceği,
 - Acil bakım ihtiyacı olduğu tespit edilen ve sıraya alınan engelli ve yaşlıların tertip ve nakil işlemlerinin 1 Temmuz'dan itibaren başlayacağı,
 - Resmi ve özel bakım merkezleri tarafından engelli vatandaşlara ikametgahlarında sunulan evde bakıma destek hizmetlerinin uygulanmasına 1 Temmuz itibarıyla yeniden başlanacağı,
 - Resmi ve özel tüm kuruluşlarında uygulanan 14 günlük sabit vardiya sistemine 1 Temmuz'a kadar devam edileceği
 - Engelli ve yaşlıların bakım kuruluşlarına yerleştirilme taleplerine ilişkin hane ziyaretlerinin ve sosyal inceleme işlemlerinin 1 Temmuz'dan itibaren başlatılacağı,
 - 12 Haziran'dan itibaren engelli ve yaşlıların gerekli hijyen tedbirleri alınarak kuruluş bahçelerinden ve katlarda bulunan oturma alanlarından azami yararlanmalarının sağlanacağı,
 - Bahçelerde yapılacak etkinliklere tüm engelli ve yaşlıların düzenli olarak gruplar halinde katılımına izin verileceği,
 - Engelli ve yaşlılara bakım hizmeti sunan resmi ve özel tüm kuruluşların, 15 Haziran'dan itibaren pandemi sonrası sosyal hayata uyuma yönelik psikososyal destek çalışmalarını planlayıp, uygulayacağı belirtildi. [Kaynak](#), [Video](#)

T.C. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı

- Bakan Karaismailoğlu, yurt dışı uçak seferlerini 11 Haziran itibarıyla bazı ülkeleri kapsayacak şekilde kademeli olarak yeniden başlattıklarını açıkladı (11.06.2020):
 - Şu ana kadar 53 havalimanının artık salgına karşı önlemlerle donatılarak, güvenli bir şekilde hizmet vereceğini, uluslararası uçuşlarda da diğer ülkelerle söz konusu sertifika tedbirlerinin paylaşıldığını,
 - Uçuşların başladığı ilk gün Hollanda, Almanya ve İngiltere ile 15 Haziran'da ise 9 ülke ile 15 noktaya uçuşlar yapılacağını belirtti. [Kaynak](#)
- Bakanlık, COVID-19 tedbirlerinde normalleşme takvimine girilmesiyle daha önce 31 Temmuz'a kadar uygulanacağı bildirilen 'yolcu taşımacılığı yapan otobüsler için tavan ücret tarifesı' ile ilgili tebliğde değişikliğe gitme kararı aldı (11.06.2020):
 - Şehirler arası yolcu taşımacılığı faaliyetlerinde yüzde 50 doluluk oranına ilişkin sınırlamanın kaldırılmasından dolayı, otobüslerdeki doluluk oranının yüzde 70-75'ler seviyesine çıkmasının beklendiği,
 - Tavan ücretlerin yaklaşık yüzde 30 düşürüleceği,
 - Sürecin seyrine göre mevcut tebliğin 31 Temmuz'dan önce yürürlükten kaldırılması ve tavan-taban fiyat uygulamasına son verilmesinin de mümkün olduğu belirtildi. [Kaynak](#)

T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

- Bakan Dönmez;
 - Ulusal Bor Araştırma Enstitüsü ve Eti Maden'in, ortam dezenfeksiyonuna ilişkin bor katkıları yeni bir ürün üzerinde çalıştığını açıkladı.

- Üniversiteye giriş sınavına girecek öğrencilere el hijyeni için Borel ıslak mendilin dağıtılacağını belirtti (10.06.2020). [Kaynak](#)

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB)

- Millî Eğitim Bakanlığınca, normalleşme süreci kapsamında 1 milyona yakın öğretmenin yaz dönemi mesleki çalışmalarının, 22-30 Haziran'da yüz yüze ve çevrimiçi olarak düzenlenmesi kararlaştırıldı (08.06.2020). [Kaynak](#)

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı

- “Konaklama Tesislerinde Kontrollü Normalleşme Süreci Genelgesi Değişikliği” hakkında bir genelge yayımlandı (02.06.2020). [Burada](#)
- “Deniz Turizmi Tesis ve Araçları ile Turizm Amaçlı Sportif Faaliyetlerde Kontrollü Normalleşme Süreci” konulu genelge yayımlandı (05.06.2020). [Burada](#)
- “Turist Rehberliği Hizmetinde COVID-19 Pandemi Sürecinde Uyulması Gereken Kurallara İlişkin Genelge” yayımlandı (09.06.2020). [Burada](#)

T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

- Türk Standardları Enstitüsü (TSE) uzmanları tarafından, normalleşme sürecinde, sanayi tesislerinde alınması gereken önlemlere yönelik denetimden geçen firmalara COVID-19 Güvenli Üretim Belgeleri verildi (08.06.2020). [Kaynak](#)
- Bakan Varank, TÜBİTAK MAM ile bir start-up firması arasında yapılacak anlaşmayla, virüse karşı tedavide kullanılacak yüksek saflıkta antikor içeren bir ürün üretileceğini açıkladı (08.06.2020). [Kaynak](#)

Meslek Örgütleri ve Dernekler

İstanbul Tabip Odası (İTO)

- İTO tarafından İstanbul'da özel sağlık sektöründe çalışan hekimlerin pandemi dönemi boyunca gelirleri, özlük hakları ve çalışma koşullarında değişiklik olup olmadığının araştırılması amacıyla internet üzerinden yapılan, toplam 1752 hekimin katıldığı [anketin sonuçları](#) yayımlandı (08.06.2020). [Kaynak](#)
- İTO Asistan ve Genç Uzman Hekim Komisyonu, esnek mesai uygulaması nedeni ile bazı asistan hekimlerin hak edilen nöbet ücretlerini alamadığını, bu ödemelerin yapılması gerektiğini açıkladı (08.06.2020). [Kaynak](#)

Ankara Tabip Odası (ATO)

- 08 Haziran 2020 tarihi itibarıyla, ATO tarafından ulaşılan ve teyit edilen, Ankara'da görev yapan COVID-19 (+) tanısı alan sağlık çalışanlarının sayısının 411'e yükseldiği açıklandı (08.06.2020). [Kaynak](#)
- ATO tarafından, “[Hekim Postası Pandemi Özel Sayısı-2](#)” yayımlandı (09.06.2020). [Kaynak](#)
- ATO, 10 Haziran 2020 tarihi itibarı ile Ankara özelinde resmî makamlarca yeni vaka sayısında düşüş olduğunun belirtilmesine rağmen bazı kaynaklarda hasta sayılarında artış olduğu yönünde bildirimlerin olduğunu; bu nedenle resmi makamlarca Ankara verilerinin hiçbir soru işaretine yer bırakmadan paylaşılması gerektiğini açıkladı (13.06.2020). [Kaynak](#)

İzmir Tabip Odası

- İzmir Tabip Odası tarafından, 8 Haziran 2020 tarihinde “COVID-19 Sürecinde İşyeri Hekimliğinde Kronik Hasta Yönetimi Toplantısı-1 ‘Göğüs Hastalıkları/Kardiyoloji’ “ konulu telekonferans gerçekleştirildiği duyuruldu ve toplantı videosu paylaşıldı (09.06.2020). [Kaynak](#)

Türk Toraks Derneği (TTD)

- TTD İzmir Şubesi tarafından, 30 Haziran 2020 tarihinde gerçekleştirilecek olan “COVID-19 Pandemi Sürecini Hasta Olarak Deneyimleyen Hekimlerimizden Ve Onları Takip Eden Hekimlerden Dinlemek İster Misiniz?” konulu webinar toplantısının [programı](#) duyuruldu (08.06.2020). [Kaynak](#)
- TTD tarafından, 16 Haziran 2020 tarihinde "COVID-19'da Klinik Sorunlar" başlığı ile webinar toplantısı gerçekleştirileceği duyuruldu (11.06.2020). [Kaynak](#)
- TTD tarafından, “[Her Yönüyle COVID-19](#)” ve “[COVID-19 Pandemisi ve Sağlığın Sosyal Bileşenleri](#)” adlı 2 yeni e-kitap yayımlandı (11.06.2020). [Kaynak](#)

Türk Klinik Mikrobiyoloji ve Enfeksiyon Hastalıkları Derneği (KLİMİK)

- KLİMİK tarafından COVID-19'da hidroksiklorokin kullanımı ile ilgili görüş metni yayımlandı (08.06.2020). [Kaynak](#)
 - Tedavide hidroksiklorokin+azitromisin kombinasyonundan kaçınılmasının ve kardiyotoksisite açısından risk faktörleri olan hastalarda (>65 yaş, kadın cinsiyet, konjestif kalp yetmezliği veya akut miyokard infarktüsü gibi kalp hastalıkları, kan potasyum seviyesinin <3.5 mEq/l olması, diüretik kullanımı, böbrek yetmezliği, QT aralığını uzatan başka ilaç kullanımı ve sepsis varlığı) hidroksiklorokin kullanılmamasının en akılcı yaklaşım olacağı açıklandı.
- Haftalık KLİMİK Bülteninin son sayısının yayımlandığı duyuruldu (09.06.2020). [Kaynak](#)
- KLİMİK tarafından, 9 Temmuz 2020 Perşembe günü, 21.00-22.30 saatleri arasında “Pandemi Nedeniyle Aksayan Erişkin Aşılması” konulu web konferansı yapılacağı duyuruldu (11.06.2020). [Kaynak](#)
- KLİMİK tarafından, 16 Haziran 2020 Salı günü, 21.00-22.30 saatleri arasında “COVID-19 Salgını Analizi ve Tanı Testleri” konulu web konferansı yapılacağı duyuruldu (13.06.2020). [Kaynak](#)

Türkiye Psikiyatri Derneği (TPD)

- TPD tarafından, 18 Haziran 2020 Perşembe günü saat 21:00'de “Yeni Normal ve Anksiyete Bozuklukları” konulu web konferansı gerçekleştirileceği duyuruldu (09.06.2020). [Kaynak](#)
- TPD tarafından, 25 Haziran 2020 Perşembe günü saat 21:00'de “COVID-19 Pandemisinde Depresyon ve İntihar” konulu web konferansı gerçekleştirileceği duyuruldu (11.06.2020). [Kaynak](#)
- TPD tarafından, 21 Temmuz 2020 Salı günü saat 20:00'de “COVID-19 Sürecinde İlaç Etkileşimleri” konulu web konferansı gerçekleştirileceği duyuruldu. (11.06.2020) [Kaynak](#)
- 'Pandemi Günlerinde Psikiyatri ve TPD' konulu TPD Bülteni'nin yayımlandığı duyuruldu (12.06.2020). [Kaynak](#)

Türk Eczacıları Birliği (TEB)

- TEB tarafından, Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan 07.06.2020 tarihli ve “COVID-19 Normalleşme Süreci ve Alınacak Tedbirler” konulu yazı paylaşıldı (08.06.2020). [Kaynak](#)
- TEB tarafından, 25 Mayıs 2020 tarihli “COVID-19 salgınının sağlık adaletsizliği ile savunmasız hastalar ve popülasyonlar üzerindeki etkileri” konulu Uluslararası Eczacılık Federasyonu İlkeler Bildirgesi yayımlandı (09.06.2020). [Kaynak](#)

KONDA Araştırma ve Danışmanlık

- KONDA, “Koronavirüs (COVID-19) Salgını Hakkında Bilgi Notu-2” başlığı ile paylaştığı belgede, saha çalışmalarını 9-10 ve 17-18 Mayıs tarihlerinde gerçekleştirdikleri MAYIS 2020 araştırmasının bazı sonuçlarını paylaştı (05.06.2020). Belgede:
 - Toplumun esas itibarıyla virüse karşı bireysel ve salgına dair kamusal kısıtlara uymaya arzulu görünmesine rağmen, hanenin gelir ve geçiminin temeli olan iş ve çalışma zorunluluğu ve arzusuyla bu tedbirlere uyma konusunda gevşemeler gözlemlendi,

- Koronavirüse karşı alınan önlemlere verilen yanıtlarda; özel olarak bir şey yapmadığını belirtenlerin sayısı azalırken kalan tüm önlemlerde Mart ayına göre artış görülmekte olduğu,
- Yurttaşların 'sokağa çıkmama' konusundaki duyarlılık ya da çabalarında geçtiğimiz aya göre genel bir rahatlama olduğu,
- Tüm bu süreç çerçevesinde dışarıya iş veya alışveriş gibi bir sebeple çıkanların oranının değişmediği, diğer yandan 'hiç çıkmadığını' belirtenlerin düzenli olarak azaldığı,
- Salgına rağmen eskisi gibi sıklıkta çıktığını belirtenlerin oranının arttığı,
- "Sizce Sağlık Bakanlığı ve devlet kurumları bu virüse karşı yeterli önlem aldı mı?" sorusuna Mart ayında toplumun yarısından biraz fazlası "Evet, yeterli önlemleri aldı." cevabını verirken, Mayıs'ta her 10 kişiden 7'sinin önlemleri yeterli bulur hale geldiği,
- "Sizce Sağlık bakanlığı ve devlet kurumları Koronavirüs hakkında doğru ve güvenilir bilgi veriyor mu?" sorusuna 4 kişiden 3'ünün olumlu yanıt verdiği, kurumların doğru ve güvenilir bilgi verdiğini düşünenlerin oranının Mart ayına göre 19 puan daha yüksek olduğu belirtildi. [Kaynak](#)

HASUDER'den Haberler

- "Günün Konusu" bölümünde Prof. Dr. Dilek Aslan bu hafta "Geçen günlerin ardından" konulu içeriği paylaştı. [Okumak için](#)
- Prof. Dr. Ahmet Saltık, Tele 1'in konuğu oldu. [İzlemek için](#)
- Prof. Dr. Tayyar Şaşmaz Medyascope Youtube kanalına konuk oldu. [İzlemek için](#)
- Prof. Dr. Kayıhan Pala, Prof. Dr. Tacettin İnandı ve Prof. Dr. Belgin Ünal Deutsche Welle (DW)'ye Sağlık Bakanlığının açıkladığı verileri yorumladı. [Okumak için](#)
- Prof. Dr. Sarp Üner Medyascope Youtube kanalına konuk oldu. [İzlemek için](#)
- Uzm. Dr. Ayşe Gülsen Teker'in gerçekleştirdiği Pandemi Günleri Sohbetleri'nin bu haftaki konuğu Ağrı Halk Sağlığı Hizmetleri Başkanı Halk Sağlığı Uzmanı Dr. Caner Özdemir oldu. [Okumak için](#)

Okuma Önerisi

Simüle Edilmiş (Temsili) Güneş Işığı, Yüzeylerdeki SARS-CoV-2'yi Hızla İnaktive Etmektedir

Bu çalışmada, simüle edilmiş güneş ışığının, temsili tükürük veya kültür ortamında süspanse edilen ve paslanmaz çelik kuponlar üzerinde kurutulan SARS-CoV-2'yi hızla etkisiz hale getirdiği görülmüş. 40°N enlem, deniz seviyesi, açık hava ve yaz gündönümü şartlarına göre simüle edilmiş güneş ışığına maruz bırakılan temsili tükürükte her 6.8 dakikada ve temsili kültür ortamında her 14.3 dakikada, enfeksiyöz virüsün yüzde doksanınin inaktive olduğu görülmüş. Simüle edilen düşük güneş ışığı seviyelerinde de, daha yavaş bir oranda da olsa, önemli derecede inaktivasyon meydana gelmiş. Bu çalışmanın güneş ışığının yüzeylerde SARS-CoV-2'yi hızlı bir şekilde etkisiz hale getirebileceğine dair ilk kanıtları sunarak, kalıcılığın ve daha sonra maruz kalma riskinin iç ve dış ortamlar arasında önemli ölçüde değişebileceğini düşündürmekte olduğu belirtilmiş. Aynı zamanda bu verilerin; doğal güneş ışığının, kirlenmiş gözeneksiz malzemeler için dezenfektan olarak etkili olabileceğini göstermekte olduğu belirtilmiş.

Ratnesar-Shumate, S. *Simulated Sunlight Rapidly Inactivates SARS-CoV-2 on Surfaces. The Journal of Infectious Diseases*, 2020 May. <https://doi.org/10.1093/infdis/jiaa274>

Birleşik Krallık'ta hastaneye başvuran SARS-CoV-2 enfeksiyonu doğrulanmış gebelerin özellikleri ve sonuçları: Ulusal toplum tabanlı kohort çalışması

Çalışma, Birleşik Krallık'ta (BK) SARS-CoV-2 enfeksiyonu olup hastaneye başvuran gebe kadın grubunda anneler ve bebekler için enfeksiyon bulaşması da dahil olmak üzere özelliklerini tanımlamak için gerçekleştirilmiş. Birleşik Krallık Obstetrik Sürveyans Sistemi (UKOSS) kullanılarak yürütülen çalışmaya BK'ta bulunan 194 obstetrik birimine 1 Mart 2020 ve 14 Nisan 2020 tarihleri arasında başvuran ve SARS-CoV-2 enfeksiyonu olduğu doğrulanmış 427 gebe dâhil edilmiş. Çalışma bulgularına göre; gebelikte doğrulanmış SARS-CoV-2 enfeksiyonu nedeniyle hastane yatışının tahmini insidansı 1000 annelik başına 4,9 (% 95 GA 4,5-5,4) imiş. Değerlendirilen gebelerin 233'ü (%56) siyahi veya diğer etnik azınlık gruplarına mensup, 281'i (%69) fazla kilolu veya obez, 175'i (%41) 35 yaş veya üstünde iken 145'inde (%34) altta yatan komorbiditeler mevcutmuş. Gebelerin 196'sı (%73) miadında doğum yapmış. 40'ının (%10) solunum desteğine ihtiyacı gelişirken beş (%1) kadın hayatını kaybetmiş. Doğan toplam 265 bebeğin 12'sinin (%5) SARS-CoV-2 RNA testleri pozitif saptanmış (altısı doğumdan sonraki ilk 12 saat içinde olmak üzere). Sonuçların çok olumsuz olmadığı ve SARS-CoV-2'nin bebeklere bulaşmasının nadir olduğu ifade edilmiş. Ayrıca enfeksiyonla başvuran siyahi veya etnik azınlık gruplarından olan kadınların yüksek oranda olmasının araştırılması gereken bir durum olduğu belirtilmiş.

Knight M. et al. Characteristics and outcomes of pregnant women admitted to hospital with confirmed SARS-CoV-2 infection in UK: national population based cohort study. BMJ 2020;369:m2107 <https://doi.org/10.1136/bmj.m2107>

Çin, Wuhan'daki sağlık çalışanları tarafından 2019 koronavirüs hastalığına karşı kişisel koruyucu ekipman kullanımı: kesitsel çalışma

Ön cephedeki sağlık çalışanlarının uygun kişisel koruyucu ekipman kullanımının, SARS-CoV-2 enfeksiyonundan koruyup korumadığını incelemeyi amaçlayan çalışmada Wuhan'da görevlendirilmiş 420 sağlık çalışanı değerlendirilmiş. Bu çalışanlarının tümü 6-8 hafta boyunca COVID-19 hastalarının bakımına ilişkin ön cephede çalışmış en az 1 kere aerosol üreten prosedür uygulamış. Bu çalışanlara standart kişisel koruyucu ekipmanlar sağlanmış ve doğru kullanımı konusunda eğitim verilmiş, ayrıca enfeksiyon kontrolü için başka önlemler de alınmış: hastalarla doğrudan teması en aza indirmek, her hastayı tedavi ettikten sonra eldivenleri dezenfekte etmek, kontamine olduğunda eldivenleri derhal değiştirilmek, eldiven değiştirirken el yıkamak, mümkünse hastalar ve diğer sağlık çalışanları ile arasında en az 1 metre mesafe bırakmak, kendi yüzlerine dokunmaktan kaçınmak, sağlık çalışanları için belirlenen otellerde kalmak ve ulaşım için özel servisler kullanmak, halka açık yerlerde maske takmak ve kendi odalarında yemek yemek. Sağlık çalışanları Wuhan'dan evlerine döndükten sonraki iki haftalık karantina döneminde her katılımcıdan 1. gün, 7. gün ve 14. günde olmak üzere üç kez numune alınarak test edilmiş. Araştırma süresince katılımcıların hiçbirinde COVID-19 ile ilişkili semptom gelişmemiş. Tüm katılımcıların SARS-CoV-2'ye özgü nükleik asit, IgM ve IgG antikor testleri negatif olarak sonuçlanmış. Bu araştırmanın sonucunda yazarlar yüksek maruziyet riski altında olmasına rağmen, kişisel koruyucu ekipmanların uygun kullanımının sağlık çalışanlarını SARS-CoV-2'ye karşı koruduğunu vurgulamış ve sağlık sistemlerinin kişisel koruyucu ekipmanların tedarikine ve dağıtımına öncelik vermesi, kullanımında sağlık çalışanına yeterli eğitimi sağlaması önerilmiş.

Liu M. et al. Use of personal protective equipment against coronavirus disease 2019 by healthcare professionals in Wuhan, China: cross sectional study. BMJ 2020;369:m2195. doi: <https://doi.org/10.1136/bmj.m2195>

**Bu metin HASUDER adına Prof. Dr. Nazım Ercüment Beyhun, Doç. Dr. Lütfi Saltuk Demir, Dr. Öğretim Üyesi Melike Yavuz, Uzm. Dr. Musa Şahin, Uzm. Dr. Ahmet Naci Emecen, Arş. Gör. Dr. Tülin Çoban, Arş. Gör. Dr. Tuğçe Dartımk, Arş. Gör. Dr. İrem Dilaver, Arş. Gör. Dr. Aslı Ata Teneler, Arş. Gör. Dr. Güzin Özbey ve Arş. Gör. Dr. Atalay Aktuna tarafından hazırlanmıştır.*